

DECIZIE

23 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând recursul declarat de către Plemeannic Anatoli,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Cooperativei de
Construcție a Locuințelor nr. 109 împotriva Zinaidei Bucșan, Ninei Sărătean,
Plemennic Anatoli, Elvirei Colța, Zeliznîi Valeriu, Nataliei Zeliznîi și Nadejdei
Talaevadze cu privire la încasarea datoriilor pentru serviciile comunale și la cererea
reconvențională a lui Plemeannic Anatoli împotriva Cooperativei de Construcție a
Locuințelor nr. 109 cu privire la apărarea drepturilor de consumator și recuperarea
prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2016, prin care a
fost respinsă cererea apelantului Plemeannic Anatoli cu privire la scutirea de la plata
taxei de stat și prelungit termen pentru apelantul Plemeannic Anatoli în vederea
achitării taxei de stat,

c o n s t a ț ă :

La 09 septembrie 2014, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109 a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Zinaidei Bucșan, Ninei Sărătean,
Plemennic Anatoli, Elvirei Colța, Zeliznîi Valeriu, Nataliei Zeliznîi și Nadejdei
Talaevadze cu privire la încasarea datoriilor pentru serviciile comunale.

În motivarea acțiunii a indicat că potrivit Statutului, Cooperativa de
Construcție a Locuințelor nr. 109, este o organizație a cetățenilor asociați benevol în
scopul asigurării membrilor cooperativei și familiile lor cu spații locative, precum și
în scopul exploatarei și administrării acestor blocuri locative. Potrivit p. 2.3.5. al
Statutului, în sarcina Cooperativei intră întreținerea casei de locuit, iar potrivit
p.2.3.6. Cooperativa este obligată să acopere din mijloacele vărsate de membrii
Cooperativei taxele pentru serviciile comunale.

La fel, p. 2.4. al Statutului Cooperativei prevede că Cooperativa exploatează și
repară casa de locuit ce aparține, amenajează și întreține teritoriul anexă pe principii
de autorecuperare. Achitarea cheltuielilor legate de deservirea și exploatarea casei de
locuit și teritoriul anexă, pentru serviciile comunale este efectuată de cooperativă la
tarifele și la condițiile stabilite pentru întreținerea caselor. Cheltuielile legate de
deservirea tehnică a rețetelor de aprovizionare cu apă, de canalizare, apeducte, de
încălzire și electrice, și a instalațiilor în casele cooperativei sunt rambursate

întreprinderilor care obțin venituri de la exploatarea acestor rețele și instalații conform tarifelor stabilite.

Pentru a asigura proprietarii apartamentelor cu serviciile comunale necesare, Cooperativa a încheiat cu SA „Apă-Canal” contractul nr. 4-076-01 din 04 noiembrie 1999 pentru livrarea apei potabile și recepționarea apelor uzate, cu ÎMS „Liftservice” contractul nr. 41/2 din 01 ianuarie 2010 pentru serviciile de întreținere a ascensoarelor, cu ÎM „Regia Autosalubritate” contractul nr. 1112/109REIN din 20 martie 2008 de transportare a deșeurilor și cu SA „Termocom” contractul nr. 109 din 18 iulie 2002 cu privire la livrarea energiei termice.

Pe lângă alte obligații, potrivit p. 4.10.2. al Statutului, membrului Cooperativei îi revine obligația să vireze taxele de închiriere și părțile sociale, defalcările pentru acoperirea împrumuturilor luate, pentru întreținerea, exploatarea și reparația capitală a casei de locuit în cadrul Cooperativei de Construcție a Locuințelor în termenele și mărimea stabilită de adunarea generală a membrilor Cooperativei.

În mod implicit, susține că fiecare proprietar de apartament este și membru al Cooperativei, iar pentru ca Cooperativa să-și poată îndeplini sarcinile pentru care a fost constituită, aceștia au obligația corelativă de a contribui la realizarea lor, prin achitarea plăților pentru serviciile comunale furnizate și de întreținere a blocului locativ.

Afirmă însă că debitorii au admis cu desăvârșire restanțe la plata serviciilor comunale, ignorând în mod abuziv obligațiile de plată asumate și la data depunerii cererii au acumulat datorii.

Subliniază că calculul serviciilor comunale livrate pentru fiecare debitor individual este efectuat reieșind din contractele încheiate cu fiecare furnizor și în strictă corespundere cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002.

La fel, menționează că, debitorii au fost somați despre necesitatea achitării datoriilor acumulate la serviciile prestate, însă, somațiile au rămas fără răspuns din partea acestora.

Își întemeiază pretenții pe dispozițiile art. 3 alin.(1) lit. c), art. 11 alin.(1) și (3), art. 12 alin.(4) și (5), art. 14 alin. (1) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30 martie 2000, art. 25 alin.(1) din Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402 din 24 octombrie 2002, precum și prevederile Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 19 februarie 2002.

Prin urmare, din cele menționate și a normelor sus citate, consideră că este un drept incontestabil al creditorului (Cooperativei) de a cere executarea silită și imediată a obligației, odată ce debitorii se eschivează de la executarea ei benevolă.

Astfel, în baza celor expuse, reclamantul solicită încasarea de la Zeliznii Valeriu, Zeliznii Natalia în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 11400,43 lei (formată din datorii pentru: încălzire 4400 lei, lift 1099.49 lei, reparație bloc 360 lei, reparație acoperiș 200 lei, apa suplimentara 227,19 lei, deservirea blocului 759 lei, salubritate 356,28 lei, apa rece 3835.92 lei, comision bancar 162,55 lei) calculată pînă la data de 31 iulie 2014 inclusiv, luînd în considerație achitățile efectuate pînă pe data de 31 august 2014, a taxei de stat în mărime de 342,04 lei, urmărind întreaga avere a lui

Zeliznii Valeriu, Zeliznii Natalia; încasarea de la Colța Elvira în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 15314,01 lei (formată din datorii pentru: încălzire 10960,00 lei, lift 609,87 lei, reparație bloc 450 lei, reparație acoperiș 200 lei, apa suplimentara 82,6 lei, deservirea blocului 761,6 lei, salubritate 229,6 lei, apa rece 1912,18 lei, comision bancar 108,16 lei) calculată pînă la data de 31 iulie 2014 inclusiv, luînd în considerație achitățile efectuate pînă pe data de 31 august 2014, a taxei de stat în mărime de 459,42 lei, urmărind întreaga avere a Elvirei Colța; încasarea de la Plemeannic Anatoli în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 24063,91 lei (formată din datorii pentru: încălzire 24063,91 lei) calculată pînă la data de 31 martie 2014 inclusiv, luînd în considerație achitățile efectuate pînă pe data de 30 iulie 2014, a taxei de stat în mărime de 721,92 lei, urmărind întreaga avere a lui Plemeannic Anatoli; încasarea de la Saratean Nina în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 16996,00 lei (formată din datorii pentru: încălzire 10998 lei, lift 796,75 lei, reparație bloc 450 lei, reparație acoperiș 200 lei, apa suplimentara 225,93 lei, radio 16,88 lei, deservirea blocului 2484,58 lei, salubritate 268,8 lei, apa rece 1416,34 lei, comision bancar 138,72 lei) calculată pînă la data de 31 iulie 2014 inclusiv, luînd în considerație achitățile efectuate pînă pe data de 31 august 2014, a taxei de stat în mărime de 509,88 lei, urmărind întreaga avere a Ninei Saratean Nina; încasarea de la Bucșan Zinaida în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 7996,54 lei (formată din datorii pentru: încălzire 6660,00 lei, lift 196,4 lei, reparație bloc 300 lei, apa suplimentara 5,92 lei, deservirea blocului 586 lei, salubritate 78,4 lei, apa rece 137,85 lei, comision bancar 31,97 lei) calculată pînă la data de 31 iulie 2014 inclusiv, luînd în considerație achitățile efectuate pînă pe data de 31 august 2014, a taxei de stat în mărime de 239,90 lei, urmărind întreaga avere a lui Bucșan Zinaida și încasarea de la Talacvadze Nadejda în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 5736,39 lei (formată din datorii pentru încălzire 5736,39 lei) calculată pînă la data de 31 martie 2014 inclusiv, luînd în considerație achitățile efectuate pînă pe data de 30 iunie 2014, a taxei de stat în mărime de 172,09 lei, urmărind întreaga avere a Nadejdei Talacvadze.

La 22 mai 2015 pîrîtul Plemeannic Anatoli a depus referință la cererea de chemare în judecată (f.d. 127-130), prin care, cu referire la prevederile art. 267 alin. (1), art. 272 alin. (1), (9) Cod civil, a solicitat aplicarea termenului de prescripție și de a examina situația/cerințele în perioadă începînd din toamna 2011 (3 ani de la data depunerii acțiunii). Cerințele legate de termen înainte din toamna 2011 cere să fie rămase neexamineate în fond cu respingerea acestora ca tardive.

Restul cerințelor solicită să fie respinse ca neîntemeiate, deoarece reclamantul în realitate nu a furnizat produs pentru care solicită plata prin acțiunea respectivă, mai mult că dintre reclamant și pîrît nu există legătura juridică, ce face imposibil de a cere îndeplinirea obligațiilor inexistente.

Tot la 22 mai 2015, Plemeannic Anatoli a depus cerere reconvențională împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 (f.d.133-135), prin care a solicitat recunoașterea ca ilegală prestarea serviciilor comunale/necomunale fără încheiere cu reclamantul contractul privind prestarea serviciilor în forma scrisă; obligarea pîrîtului să încheie cu reclamantul contractul scris privind prestarea

serviciilor comunale și necomunale și locative conform prevederilor Legii nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecție consumatorilor și Hotărârii Guvernului RM privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la /reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă nr. 191 din 19 februarie 2002, încasarea din contul pîrîtului în beneficiul reclamantului a sumei stabilite de către instanță cu titlu de compensarea prejudiciului moral pentru încălcările drepturilor reclamantului, precum și încasarea cheltuielilor de judecată din contul pîrîtului.

Invocînd argumente similare cu cele invocate în referința depusă la cererea de chemare în judecată, a menționat că, este locuitor al apartamentului 50, situat pe bd. Dacia 40/1, mun. Chișinău, iar la moment, toate serviciile comunale, necomunale, locative au fost prestate și sunt prestate fără încheierea cu dînsul a contractului scris privind prestare serviciilor.

Remarcă că prin semnarea Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană (Ratificat prin Legea nr.112 din 02 iulie 2014), statul nostru a primit obligația de a asigura un nivel înalt de protecție a consumatorilor cu cooperare pentru a se ajunge la compatibilitatea dintre sistemele lor de protecție a consumatorilor - Capitolul V al Acordului.

Astfel, afirmă că în lipsa unui contract încheiat cu pîrîtul (ca prestator/gestionar de servicii comunale și necomunale) este lipsit de multe drepturi și anume, dreptul de a ști obligațiile și drepturile sale; dreptul de a determina modul de înaintare de pretenții cu privire la serviciile necalitative și cu privire la reducerea plăților; dreptul la indicare costului/tarifului la servicii, precum și modul modificării tarifului, alte drepturi și obligații prevăzute pentru consumatori.

La fel, susține că în asigurarea drepturilor consumatorilor și în asigurarea obligațiilor prestatorii de servicii, Guvernul a elaborat Contract-Model, prin care a stabilit volumul minimal a condițiilor necesare. Acest volumul minimal a condițiilor permite părților de a garanta echilibru între drepturi și obligații în cadrul prestării-consumării a serviciilor comunale, necomunale, locative.

Insistă că prestarea serviciilor comunale, necomunale fără încheiere contractului în forma scrisă, contravine și încalcă normele legale. Iar încheierea contractului în forma scrisă va duce la restabilirea dreptului său de consumator și va permite pe părți să monitorizeze respectarea drepturilor lor și, la rîndul său, de a conforma obligațiile care le revin.

Referitor la încasarea prejudiciului moral, invocă prevederile art. 20 al Legii nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, care stabilește dreptul consumatorului să pretindă repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului său prevăzut în legislația dată. Prejudiciul moral cauzat consumatorului de către producător, vînzător, prestator prin încălcarea drepturilor lui prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative, se repară în mărimea stabilită de instanța judecătorească. Prejudiciul moral se repară indiferent de repararea prejudiciului material cauzat consumatorului.

Consideră că mărimea compensării urmează a fi determinată de către instanța de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reprezentantul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, Olteanu Tatiana a concretizat cererea, prin ultima cerere din 02 noiembrie 2015 (f.d.157-159), reclamanta a redus cuantumul pretențiilor sale, ca

urmare a achitării totale sau parțiale a datoriilor de pîrîți, solicitînd încasarea de la Zeliznîi Valeriu și Zeliznii Natalia în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 a datoriei pentru serviciile comunale în sumă totală de 8507,02 lei, ce constituie datoria pentru încălzire centralizată; încasarea de la Plemeannic Anatoli în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, a datoriei pentru serviciile comunale în sumă totală de 34 380,51 lei (formată din datorii pentru: încălzire 29978,61 lei, lift 611,14 lei, reparație bloc 450 lei, apa suplimentara 48,22 lei, deservirea blocului 714 lei, salubritate 218, 40 lei, apa rece 2261,14 lei, comision bancar 99,00 lei); încasarea de la Saratean Nina în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, a datoriei pentru serviciile comunale în sumă totală de 8995,50 lei, ce constituie datoria pentru încălzire centralizată; încasarea de la Talacvadze Nadejda în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, a datoriei pentru serviciile comunale în sumă totală de 5736, 39 lei, ce constituie datoria pentru încălzire centralizată, încasarea de la pîrîți, în mod solidar, în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 cheltuielile de judecată în valoare totală de 8803,56, care sunt formate din taxa de stat – 2445,25 lei, obținerea extrasului din RS (adrese) a Centrului resurselor informaționale – 630,00 lei; publicarea avizului în Monitorul Oficial - 544,00 lei; alte cheltuieli necesare (legalizarea actelor, extraselor etc.) - 184,31 lei; cheltuieli de asistență juridică - 5000,00 lei.

Judecătoria Botanica mun. Chișinău prin încheierea protocolară din 02 noiembrie 2015 (f.d. 167), a dispus respingerea cererii de anexare și examinare a cererii de reducere a pretențiilor, în partea majorării pretențiilor față de pîrîtul Plemeannic Anatoli, în această parte fiind solicitate plățile pentru alte servicii comunale decît cele pentru energia termică, astfel cererea dată avînd alt obiect, neîncadrîndu-se în prevederile art. 60 alin.(2) CPC, ce ține de majorarea pretențiilor, deoarece pretențiile pot fi majorate în limitele aceluiași obiect, adică în limitele cererii de încasare a sumei în urma furnizării energiei termice înaintată inițial, care nu se referă la servicii de lift, reparație bloc, apa suplimentara, deservirea blocului, salubritate, apă rece și comision bancar, reclamanta nefiind lipsită de dreptul de a depune o nouă cerere.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 10 martie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, s-a luat act de satisfacerea benevolă a cerințelor de către pîrîții Bucșan Zinaida și Colța Elvira, după intentarea procesului civil și încasat din contul lui Zeliznîi Valeriu, Zeliznîi Natalia, în mod solidar în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 suma de 8 507, 02 lei cu titlu de datorie la serviciul de furnizare a energiei termice, datorată la nivelul lunii septembrie 2015 inclusiv, din contul lui Saratean Nina în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 suma de 8 995. 50 cu titlu de datorie la serviciul de furnizare a energiei termice, datorată la nivelul lunii septembrie 2015 inclusiv, din contul Nadejdei Talacvadze în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 suma de 5 736, 39 lei cu titlu de datorie la serviciul de furnizare a energiei termice, datorată la nivelul lunii septembrie 2015 inclusiv, din contul lui Plemeannic Anatoli în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 suma de 22 147, 61 lei cu titlu de datorie la serviciul de furnizare a energiei termice, datorată la nivelul lunii septembrie 2015 inclusiv, calculată începînd cu luna septembrie 2011.

În rest, în partea acțiunii ce se referă la pîrîtul Plemeannic Anatoli cu privire la încasarea diferenței de sumă solicitată anterior lunii septembrie 2011, cererea a fost

respinsă ca fiind prescrisă și respinsă acțiunea inițială în partea compensării solidară a cheltuielilor de judecată, ca fiind neîntemeiată.

Totodată, a fost respinsă și acțiunea reconvențională înaintată de Plemeannic Anatoli împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 cu privire la apărarea drepturilor de consumator, ca fiind neîntemeiată și s-a luat act de scutirea legală a pîrîtului-reclamant Plemeannic Anatoli, de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Judecătoriai Botanica mun. Chișinău a fost corectată eroarea materială evidentă din dispozitivul hotărîrii Judecătoriai Botanica din 10 martie 2016 și anume reieșind din neconcordanța dintre suma indicată în cifre cu cea indicată cu litere, s-a indicat că în alin.5 să va expune cu următorul conținut: „Încasează din contul lui Talacvadze Nadejda în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 suma de 5 736,39 lei (cinci mii șapte sute treizeci și șase lei, 39 bani), suma pentru care se va elibera titlul executoriu.

La 23 martie 2016, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109 a declarat apel nemotivat împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia, casarea parțială a hotărîrii primei instanțe, în partea ce ține de respingerea acțiunii privind compensarea solidară a cheltuielilor de judecată și emiterea unei noi hotărîri în partea dată cu încasarea de la pîrîți, în mod solidar, în beneficiul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 cheltuielile de judecată în valoare totală de 8803,56, formate din taxa de stat în mărime de 2445,25 lei, obținerea extrasului din RS (adrese) a Centrului resurselor informaționale în sumă de 630 lei, publicarea avizului în Monitorul Oficial în sumă de 544 lei, alte cheltuieli necesare (legalizarea actelor, extraselor e tc.) în sumă de 184,31 lei, precum și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

La 11 aprilie 2016, apel nemotivat împotriva hotărîrii primei instanțe a fost declarat și de către Plemeannic Anatoli, care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe în partea încasării din contul său în beneficiul Cooperativei de construcții a Locuințelor nr. 109 a sumelor bănești cu titlu de datorie la serviciu de furnizare a energiei termice, datorata la nivelul lunii septembrie 2015 inclusiv, calculată începînd cu luna septembrie 2011, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri de respingere a cerințelor, precum și casarea hotărîrii primei instanțe și în partea respingerii acțiunii reconvenționale cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri de admitere a acțiunii în sensul formulat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109 și Plemeannic Anatoli, fiind acordat apelantei Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109 termen pentru prezentarea apelului motivat și apelantului Plemeannic Anatoli termen pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 498 lei, pînă la ședința de judecată stabilită pentru data de 25 mai 2016 ora 11.00, în incinta Curții de Apel Chișinău din str. Ștefan cel Mare, 73.

La ședința de judecată din 25 mai 2016, reprezentantul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, Manolov Carolina a prezentat instanței cererea de apel motivată și dovada achitării axei de stat, care au fost anexate la materialele cauzei și stabilită următoarea ședința de judecată pentru data de 15 iunie 2016 ora 12.00 cu citarea intimaților Bucșan Zinaida, Saratean Nina, Colța Elvira, Zeliznîi Natalia, Talacvadze Nadejda și a apelantului-intimat Plemeannic Anatoli.

Din motivul neprezentării apelantului-intimat Plemeannic Anatoli și intimaților Bucșan Zinaida, Saratean Nina, Colța Elvira, Zeliznîi Natalia și Talacvadze Nadejda,

ședința de judecată a fost amînată pentru data de 29 iunie 2016 ora 12.00 cu citarea repetată a părților ne prezente.

La 28 iunie 2016, Plemeannic Anatoli a depus instanței de apel o cerere prin care prin prisma prevederilor art. 115 CPC a solicitat prelungirea termenului pentru lichidarea neajunsurilor acordat prin încheierea instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, motivînd prin faptul că cu actele cauzei a luat cunoștință la 28 iunie 2016, ora 16.00.

Tot la 28 iunie 2016 Plemeannic Anatoli a depus instanței de apel și o altă cerere prin care a solicitat ridicarea pricinii civile de la examinare în ordine de apel cu transmiterea pricinii în prima instanță la Judecătoria Botanica mun. Chișinău pentru examinarea observațiilor la procesul-verbal, precum și a cererii de corectare a greșelilor din hotărîre și adoptarea actelor corespunzătoare în privința acestora.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, pentru apelantul Plemeannic Anatoli a fost prelungit termenul de procedură pentru înlăturarea neajunsurilor indicate în încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016 pînă la ședința de judecată stabilită pentru data de 05 octombrie 2016 ora 14.00, explicîndu-i-se că în caz contrar, apelul va fi restituit. Totodată, a fost ridicată cauza de la examinare și remisă în Judecătoria Botanica mun. Chișinău, pentru examinarea observațiilor asupra proceselor-verbale, înaintate de către Plemeannic Anatoli.

La 12 iulie 2016, Plemeannic Anatoli a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea parțială a încheierii contestate, în partea prin care dînsul a fost obligat de a achita taxa de stat în mărime de 498 lei cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău la faza primirii apelului său pentru examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 septembrie 2016 a fost admis recursul declarat de Plemeannic Anatoli casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016, în partea obligării lui Plemeannic Anatoli de a achita taxa de stat în mărime de 498 lei și prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată la stadia primirii apelului depus de Plemeannic Anatoli pentru examinarea cererii de scutire de la plata a taxei de stat sau amînarea acesteia.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2016, a fost respinsă cererea înaintată de către Plemeannic Anatoli cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și prelungit pentru apelantul Plemeannic Anatoli termen pînă la data de 09 noiembrie 2016 orele 10.00 pentru achitarea taxei de stat în mărime de 498 lei, menționîndu-se că în cazul neachitării taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel va fi restituită.

La 19 octombrie 2016, Plemeannic Anatoli a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 05 octombrie 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului declarat de el în fond, sau după caz, pentru examinarea cerinței de amînare a plății taxei de stat.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, susținînd că în textul cererii de apel a indicat că dosarul dat este intentat și examinat prin prisma legislației privind protecția consumatorului și el, ca consumator, este scutit de la achitarea a taxei de stat.

De asemenea, evidențiază că a indicat în cererea de apel că dacă instanța va considera că la examinarea apelului dat este necesară achitarea taxei de stat, solicită

instanței scutire sau amânare a plății taxei de stat pînă la finisare procesului pe motivul situației materiale precare conform datelor conținute în dosar și ținînd cont de faptul că are la întreținere un copil minor în vîrstă de un an.

Cu toate acestea, menționează că prin încheierea contestată, instanța de apel a respins doar cerința de scutire de la plata taxei de stat pentru depunere apelului, iar ,solicitarea cu privire la amînarea achitării a taxei de stat pîna finisare procesului nu a fost examinată de către instanța de apel, or, în această parte instanța de apel nu și-a expus opinie dacă solicitantul are dreptul de a beneficia facilitățile plății taxei sub forma de amînare a plății taxei de stat, prevăzute în art. 86 alin.(1) CPC.

La fel, indică că instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului său precum că dosarul este intentat și examinat prin prisma legislației privind protecția consumatorului și el, în calitate de consumator este scutit de la achitarea a taxei de stat prin prevederile legislației speciale în domeniul protecției a drepturilor consumatorului.

Consideră că prin neexaminare cererii sale de amînare a plății taxei de stat, dar cu obligarea achitării și indicarea din partea instanței de apel la restituirea apelului, există pericol îngrădirii dreptului său privind accesul liber la justiție.

Este de părere că corectarea încălcărilor date este posibilă prin casarea încheierii recurate și trimiterea cauzei în instanța de apel pentru examinarea solicitării ce ține de amînarea plății taxei de stat.

Totodată, insistă recurentul că instanța de apel nu avea nici un drept de a-l obliga la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, deoarece dînsul în calitate sa de consumator se folosește de garanția specială în chestiunile cheltuielilor la adresarea după protecția drepturilor sale.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul Plemeannic Anatoli s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 octombrie 2016 (f.d. 88 Vol.II), împotriva încheierii instanței de apel din 05 octombrie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz, la 23 martie 2016, Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109, iar la 11 aprilie 2016 și Plemeannic Anatoli au depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 10 martie 2016, însă fără a indica motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelurile și fără a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC, care direct indică că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În consecință, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016, nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109 și Plemeannic Anatoli, fiind acordat apelantei Cooperativa de Construcție a Locuințelor nr. 109 termen pentru prezentarea apelului motivat și apelantului Plemeannic Anatoli termen pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 498 lei, pînă la ședința de judecată stabilită pentru data de 25 mai 2016 ora 11.00.

Este cert și faptul că la ședința de judecată a instanței de apel din 25 mai 2016, reprezentantul Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109, Manolov Carolina a prezentat instanței cererea de apel motivată și dovada achitării axei de stat, care au fost anexate la materialele cauzei și stabilită următoarea ședința de judecată pentru data de 15 iunie 2016 ora 12.00 cu dispunerea citării intimaților Bucșan Zinaida, Saratean Nina, Colța Elvira, Zeliznii Natalia, Talacvadze Nadejda și a apelantului-intimat Plemeannic Anatoli.

Însă nici la ședința de judecată din 15 iunie 2016 nu s-au prezentat apelantul Plemeannic Anatoli și intimații Bucșan Zinaida, Saratean Nina, Colța Elvira, Zeliznii Natalia și Talacvadze Nadejda, iar din cauza lipsei citării legale a acestora ședința de judecată a fost amînată pentru data de 29 iunie 2016 ora 12.00 cu citarea repetată a părților neprezente.

Tot actele cauzei atestă că la 28 iunie 2016, Plemeannic Anatoli a depus instanței de apel o cerere, prin care, a solicitat, prin prisma prevederilor art. 115 CPC, prelungirea termenului de procedură acordat prin încheierea instanței de apel de a nu da curs cererii de apel din 03 mai 2016.

La aceeași dată, Plemeannic Anatoli, a mai depus instanței de apel o cerere prin care a solicitat ridicarea pricinii civile de la examinare în ordine de apel cu transmiterea acesteia în prima instanță la Judecătoria Botanica mun. Chișinău pentru examinarea observațiilor depuse de el asupra proceselor-verbale, precum și a cererii de corectare a greșelilor din hotărîrea primei instanțe.

Drept urmare, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, pentru apelantul Plemeannic Anatoli a fost prelungit termenul de procedură pentru înlăturarea neajunsurilor indicate în încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016 pînă la ședința de judecată stabilită pentru data de 05 octombrie 2016 ora 14.00, explicîndu-i-se că în caz contrar, apelul va fi restituit. Totodată, a fost ridicată cauza de la examinare și remisă în Judecătoria Botanica mun. Chișinău, pentru examinarea observațiilor asupra proceselor-verbale, înaintate de către Plemeannic Anatoli.

La fel, actele cauzei atestă că la 12 iulie 2016, Plemeannic Anatoli a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 septembrie 2016, recursul a fost admis, casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 mai 2016, în partea obligării lui Plemeannic Anatoli de a achita taxa de stat în mărime de 498 lei și prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la stadia primirii apelului depus de Plemeannic Anatoli pentru examinarea cererii de scutire de la plata a taxei de stat sau amînarea acesteia.

Așadar, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2016, a fost respinsă cererea înaintată de către Plemeannic Anatoli cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și prelungit, pentru apelantul Plemeannic Anatoli, termen pînă la data de 09 noiembrie 2016 orele 10.00 pentru achitarea taxei

de stat în mărime de 498 lei, explicându-i-se că în cazul neachitării taxei de stat în termenul stabilit, cererea de apel va fi restituită.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 368 alin. (1) CPC care statuează expres că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. art. 364 alin. (1), 365 alin. (1), lit. d) și alin. (4) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii. În cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxa.

Conform art. 84 CPC RM, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se achită 75 % din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri, iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75 % din taxa calculată din suma contestată.

Iar, dispozițiile art. 85 alin (4) CPC acordă dreptul judecătorului (instanței de judecată), să scutească persoana fizică sau juridică, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prin prisma normei enunțate, instanța de recurs, statuează că concluzia instanței de apel, în sensul expus prin încheierea din 05 octombrie 2016, este întemeiată și legală, deoarece apelantul Plemennic Anatoli nu au prezentat probe incontestabile care ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel, la caz fiind în mărime de 498 lei.

De altfel, și argumentul invocat în recurs precum că, situația financiară precară face imposibilă achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu poate fi reținut de instanța de recurs, deoarece în confirmarea acestei susțineri apelantul nu a prezentat probe concludente care ar demonstra situația materială precară și care ar permite aplicarea prevederilor art. 85 alin. (4) CPC, mai mult că nici în instanța de recurs nu au fost prezentate probe concludente și pertinente în acest sens.

Așa fiind, nici faptul că are la întreținere un copil minor nu atestă și situația materială dificilă a apelantului Plemeannic Anatoli și nu constituie temei justificativ de scutire de la plata taxei de stat, cu atât mai mult că odată cu depunerea cererii cu privire la scutire de la plata taxei de stat, ultimul nici nu a prezentat probe care ar confirma că situația sa financiară este precară, deși era obligat să prezinte instanței probele ce justifică imposibilitatea achitării taxei de stat.

În conexiunea celor relatate, urmează a fi respinse argumentele recurentului cu referire la faptul că instanța de apel nu a examinat cererea sa de amânare a plății taxei de stat, deoarece din materialele dosarului, precum și din cererea de apel depusă de ultimul rezultă că acesta a solicitat scutirea de la plata taxei de stat sau amânarea plății

taxei de stat, dar nu și amânarea plății taxei de stat în cazul în care instanța nu va găsi motive de scutire de la plata acesteia.

Astfel fiind este apreciat critic de către instanța de recurs și afirmația recurentului precum că instanța de apel prin neexaminarea cererii de amânare a achitării taxei de stat nu a luat în considerație că faptul dat poate constitui o lezare a dreptului de acces la justiție.

Mai mult că prevederile art. 86 alin. (1) CPC, acordă dreptul instanței judecătorești de a decide asupra amânării plății taxei de stat, dar nu-i impune obligații în sensul dat.

Având în vedere această normă juridică de trimitere este de remarca și faptul că cererile părților privind amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat se soluționează ținând cont de situația lor materială, pe când în cauză, așa cum a fost arătat, la depunerea cererii privind scutirea sau amânarea de la plata taxei de stat, pînă la examinarea apelului în fond, Plemeannic Anatoli nu a prezentat probe concludente în confirmarea faptului că situația materială a acestuia este dificilă.

Sub acest aspect, este evident că în situația din speță, prin concluzia instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, nu se încalcă dreptul recurenteii privind liberul acces la justiție, prevăzut atât de legislația internă cît și de internațională.

Or, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (*cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975*), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashingdane vs United Kingdom 28 mai 1985*).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, decît dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (*cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44*).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6§1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- *cerința privind scopul legitim al limitării* – este îndeplinită, avînd în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cît și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției. (*cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61*)

- *raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit*, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cît și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant și raportat la veniturile sale.

Cât privește invocarea recurentului precum că litigiul din cauză este intentat și examinat prin prisma legislației privind protecția consumatorului și el, ca consumator este scutit de la achitarea taxei de stat prin prisma prevederilor legislației speciale în domeniul protecției a drepturilor consumatorului, instanța de recurs relevă că taxa de stat în mărime de 498 lei a fost calculată de instanța de apel și impusă spre plată apelantului Plemeannic Anatoli reieșind din suma pretențiilor admise a Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 față de ultimul, pretenția în acest sens fiind una patrimonială. Or, pentru pretențiile din cererea reconvențională, Plemeannic Anatoli nu a fost obligat la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, având în vedere că acțiunea în sensul formulat de acesta ține de protecție a drepturilor consumatorilor, art. 31 alin. (2) al cărei expres indică că consumatorii sunt scutiți de taxa de stat în acțiunile privind protecția drepturilor sale.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Plemeannic Anatoli și de a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Plemeannic Anatoli.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 05 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 împotriva Zinaidei Bucșan, Ninei Sărătean, Plemennic Anatoli, Elvirei Colța, Zeliznîi Valeriu, Nataliei Zeliznîi și Nadejdei Talacvadze cu privire la încasarea datoriilor pentru serviciile comunale și la cererea reconvențională a lui Plemeannic Anatoli împotriva Cooperativei de Construcție a Locuințelor nr. 109 cu privire la apărarea drepturilor de consumator și recuperarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță